

Bölüm 6.1 Ortalama için Güven Aralıkları (Bilinen) Nüfus için Nokta Tahmini μ Nokta tahmini

Bir popülasyon parametresi için tek bir değer tahmini

Popülasyon ortalamasının en yansız nokta tahmini μ is the sample mean $\overline{x}$ Estimate Population with Sample Parameter...

Mean: μ $\overline{x}$

Örnek: için Puan Tahmini Nüfus µ (2'de 1)

A social networking website allows its users to add friends, send messages, and update their personal profiles. The following represents a random sample of the number of friends for 40 users of the website. Find a point estimate of the population mean μ . (Adapted from Facebook)

 140
 105
 130
 97
 80
 165
 232
 110
 214
 201
 122

 98
 65
 88
 154
 133
 121
 82
 130
 211
 153
 114

 58
 77
 51
 247
 236
 109
 126
 132
 125
 149
 122

 74
 59
 218
 192
 90
 117
 105

Örnek: için Puan Tahmini Nüfus µ (2/2)

The sample mean of the data is

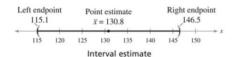
$$\overline{x} = \frac{\sum x}{n} = \frac{5232}{40} = 130.8.$$

web sitesinin tüm kullanıcıları için ortalama arkadaş sayısı için puan tahmini 130,8 arkadaştır.

Aralık Tahmini

Aralık tahmini

 Bir popülasyon parametresini tahmin etmek için kullanılan bir aralık veya değer aralığı.

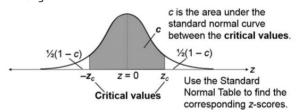

How confident do we want to be that the interval estimate contains the population mean μ ?

Güven Düzeyi (1/2)

Güven düzeyi c

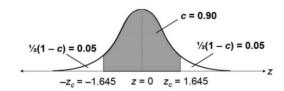
 Aralık tahmininin popülasyon parametresini içerme olasılığı.

The remaining area in the tails is 1 - c.

Güven Düzeyi (2/2)

Güven düzeyi %90 ise bu, aralığın nüfus ortalamasını μ içerdiğinden %90 emin olduğumuz anlamına gelir.

The corresponding z-scores are ±1.645.

Güven seviyesi

Level of	
Confidence	Z_{c}
90%	1.645
95%	1.96
99%	2.575

Örnekleme Hatası

örnekleme hatası

- Nokta tahmini ile nokta tahmini arasındaki fark gerçek popülasyon parametre değeri.
- · For μ.
  - the sampling error is the difference $\bar{x} \mu$
  - μ is generally unknown
  - $-\bar{x}$ varies from sample to sample

Hata Marjı

Hata payı • Belirli

bir güven düzeyi için nokta tahmini ile tahmin ettiği parametrenin değeri arasındaki mümkün olan en büyük mesafe, c.

• Denoted by E.

$$E = Z_c \sigma_x = Z_c \frac{\sigma}{\sqrt{n}}$$

- 1. The sample is random.
- 2. Population is normally distributed or $n \ge 30$. Sometimes called the maximum error of estimate or error tolerance.

Örnek: Marjını Bulma Hata (3'te 1)

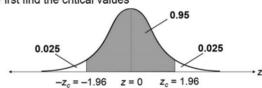
Web sitesinin tüm kullanıcıları için ortalama arkadaş sayısına ilişkin hata payını bulmak için örnekteki verileri ve %95'lik bir güven düzeyini kullanın.

Numune standart sapmasının yaklaşık 53.0 olduğunu varsayın

Örnek: Marjını Bulma Hata (2/3)

Solution

· First find the critical values

Standart normal eğri altındaki alanın %95'i, ortalamanın 1,96 standart sapması içinde yer alır. (N = 40 30 olduğu için, örnek ortalamaların dağılımını Merkezi Limit Teoremi ile normal bir eğri ile yaklaşık olarak hesaplayabilirsiniz.)

Örnek: Marjını Bulma Hata (3/3)

Using the values
$$z_c = 1.96$$
, $\sigma \approx s \approx 53.0$, and $n = 40$,

$$E = z_c \frac{\sigma}{\sqrt{n}}$$

$$\approx 1.96 \cdot \frac{53.0}{\sqrt{40}}$$

$$\approx 16.4.$$

Nüfus ortalaması için hata payının yaklaşık 16,4 arkadaş olduğundan %95 eminsiniz.

için Güven Aralıkları

Nüfus Ortalaması

A c-confidence interval for the population mean μ

•
$$\overline{x} - E < \mu < \overline{x} + E$$
 where $E = z_c \frac{\sigma}{\sqrt{n}}$

• Tahmin sürecinin çok sayıda tekrarlandığı varsayıldığında, güven aralığının µ içerme olasılığı c'dir.

μ için Güven Aralıkları Oluşturma (1/2)

Nüfus Ortalaması için Güven Aralığı Bulma (σ Biliniyor)

	In Words	In Symbols	
1.	Verify that σ known, sample is random, and either the population is normally distributed or $n \ge 30$.		
2.	Find the sample statistics n and $\overline{x}$.	$\overline{x} = \frac{\sum x}{n}$	

μ için Güven Aralıkları Oluşturma (2/2)

	In Words	In Symbols		
3.	Find the critical value z_c that corresponds to the given level of confidence.	Use Table 4, Appendix B.		
4.	Find the margin of error <i>E</i> .	$E = Z_c \frac{\sigma}{\sqrt{n}}$		
5.	Find the left and right endpoints and form the confidence interval.	Left endpoint: $\overline{x} - E$ Right endpoint: $\overline{x} + E$ Interval: $\overline{x} - E < \mu < \overline{x} + E$		

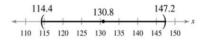
Örnek 1: Güven Oluşturma Aralık (1/2)

Web sitesinin tüm kullanıcıları için ortalama arkadaş sayısı için %95'lik bir güven aralığı oluşturun.

Left Endpoint Right Endpoint
$$\overline{x} - E \approx 130.8 - 16.4 = 114.4 \qquad \overline{x} + E \approx 130.8 + 16.4 = 147.2$$

Örnek 1: Güven Oluşturma Aralık (2/2)

14.4 < μ < 147.2

Nüfusun ortalama arkadaş sayısının 114.4 ile 147.2 arasında olduğunu %95 güvenle söyleyebiliriz.

Örnek 2: Güven Oluşturma Aralık (1/4)

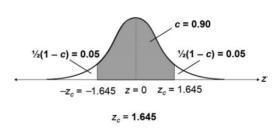
Bir kolej kabul müdürü, şu anda kayıtlı olan tüm öğrencilerin ortalama yaşını tahmin etmek istemektedir. 20 öğrenciden oluşan rastgele bir örneklemde ortalama yaş 22,9 olarak bulunmuştur. Geçmiş çalışmalardan, standart sapmanın 1,5 yıl olduğu ve popülasyonun normal dağıldığı bilinmektedir. Nüfus ortalama yaşının %90 güven aralığını oluşturun.

Örnek 2: Güven Oluşturma Aralık (2/4)

Çözüm

• Önce kritik değerleri bulun

Örnek 2: Güven Oluşturma Aralık (3/4)

· Margin of error:

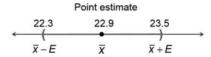
$$E = z_c \frac{\sigma}{\sqrt{n}} = 1.645 \cdot \frac{1.5}{\sqrt{20}} \approx 0.6$$

Confidence interval:

Left Endpoint: Right Endpoint: $\overline{x} - E$ $\overline{x} + E$ $\approx 22.9 - 0.6$ $\approx 22.9 + 0.6$ = 22.3 = 23.5

Örnek 2: Güven Oluşturma Aralık (4/4)

 $22.3 < \mu < 23.5$

%90 güvenle tüm öğrencilerin yaş ortalamasının 22,3 ile 23,5 arasında olduğunu söyleyebilirsiniz.

Sonuçları Yorumlama (1/2)

• μ sabit bir sayıdır. Ya güven aralığındadır ya da değildir.

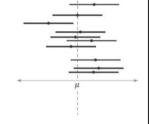
 Yanlış: "Gerçek ortalamanın (22.3, 23.5) aralığında olma olasılığı %90'dır."

 Düzeltin: "Eğer çok sayıda numune toplanırsa ve her numune için bir güven aralığı oluşturulur, bu aralıkların yaklaşık %90'ı µ içerecektir.

Sonuçları Yorumlama (2/2)

Yatay bölümler, farklı uygulamalar için %90 güven aralıklarını temsil eder.

Aynı büyüklükteki örnekler. Uzun vadede, bu tür her 10 aralığın 9'u μ içerecektir.

Örnek boyut

$$n = \left(\frac{z_c \sigma}{E}\right)^2$$

 If σ is unknown, you can estimate it using s provided you have a preliminary sample with at least 30 members.

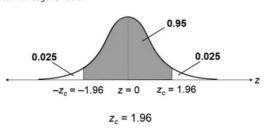
Örnek: Bir Minimum Belirleme Örnek Büyüklüğü (1/3)

Herkes için ortalama arkadaş sayısını tahmin etmek istiyorsunuz. web sitesinin kullanıcıları. Örneklem ortalamasının popülasyon ortalamasından yedi arkadaş içinde olduğundan %95 emin olmak istiyorsanız, örneğe kaç kullanıcı dahil edilmelidir? Numune standart sapmasının yaklaşık 53.0 olduğunu varsayalım.

Örnek: Bir Minimum Belirleme Örnek Büyüklüğü (2/3)

Çözüm

• Önce kritik değerleri bulun

Örnek: Bir Minimum Belirleme Örnek Büyüklüğü (3/3)

$$z_c = 1.96$$
  $\sigma \approx s = 53.0$ $E = 7$

$$n = \left(\frac{z_c \sigma}{E}\right)^2 \approx \left(\frac{1.96 \cdot 53.0}{7}\right)^2 \approx 220.23$$

Gerektiğinde, bir tam sayı elde etmek için yuvarlayın .

Örnekleminize en az 221 kullanıcı dahil etmelisiniz.

Bölüm 6.2

Ortalama için Güven Aralıkları

 $(\sigma Unknown)$

t-Dağılımı

• Kitle standart sapması bilinmediğinde, örneklem büyüklüğü 30'dan küçük olduğunda ve x rasgele değişkeni yaklaşık olarak normal dağıldığında, bir t dağılımı izler.

$$t = \frac{\overline{x} - \mu}{\frac{s}{\sqrt{n}}}$$

• t'nin kritik değerleri ile gösterilir.

 t_c

t-Dağılımının Özellikleri (1/3)

- 1. t dağılımının ortalaması, ortancası ve modu 0'a eşittir.
- 2. t-dağılımı çan şeklinde ve simetriktir ortalama hakkında.
- 3. Bir t-eğrisinin altındaki toplam alan 1'dir.
- 4. t dağılımındaki kuyruklar "daha kalın" standart normal dağılımda.
- 5. t dağılımının standart sapması değişir örneklem büyüklüğü ile, ancak 1'den büyüktür.

t-Dağılımının Özellikleri (2/3)

6. t-dağılımı, her biri bir eğri ailesidir.

serbestlik derecesi adı verilen bir parametre tarafından belirlenir. Serbestlik dereceleri, gibi bir örnek istatistik hesaplandıktan sonra kalan serbest seçeneklerin sayısıdır. Bir t- $\overline{x}$ dağılımı kullandığınızda

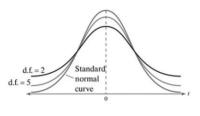
bir popülasyon ortalamasını tahmin edin, serbestlik

dereceleri örneklem büyüklüğünden bir eksik olur.

• d.f. = n-1Özgürlük derecesi

t-Dağılımının Özellikleri (3/3)

7.Serbestlik derecesi arttıkça t dağılım normal dağılıma yaklaşır. 30 veya daha fazla serbestlik derecesi için, t-dağılımı standart normal dağılıma

Örnek: t'nin Kritik Değerlerini Bulma

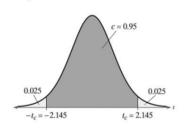
Bir örneklem büyüklüğü içi**n** kritik 95% güven ne zaman değeri 15 olarak bulun.

d.f.	Level of confidence, c One tail, α Two tails, α	0.80 0.10 0.20	0.90 0.05 0.10	0.95 0.025 0.05	0.98 0.01 0.02	0.99 0.005 0.01							
							1		3.078	6.314	12.706	31.821	63.657
							2		1.886	2.920	4.303	6.965	9.925
3		1.638	2.353	3.182	4.541	5.841							
12		1.356	1.782	2.179	2.681	3.055							
13		1.350	1.771	2.160	2.650	3.012							
14		1.345	1.761	(2.145)	2.624	2.977							
15		1.341	1.753	2.131	2.602	2.947							
16		1.337	1.746	2.120	2.583	2.921							

Çözüm: t'nin Kritik Değerleri (1/2)

Tablodan bunu anlayabilirsiniz. Şekil, 14 serBeb lik derecesi için t dağılımını göstermektedir ve $t_c = 2.145$

c = 0.95

için bir Güven Aralığı Oluşturma Nüfus Ortalaması (Sigma Bilinmiyor) (1/2)

kelimelerle Sembollerde

1. Bilinmediğini, **6** rneğin rastgele olduğunu ve popülasyonun normal dağıldığını veya

 $n \ge 30$.

2. Örneği ve s'yi bulun. istatistik n, , $\bar{x}$

$$\overline{x} = \frac{\sum x}{n} \quad s = \sqrt{\frac{\sum (x - \overline{x})^2}{n - 1}}$$

için bir Güven Aralığı Oluşturma Nüfus Ortalaması (Sigma Bilinmiyor) (2/2)

kelimelerle Sembollerde 3. Serbestlik derecelerini, d.f. = n-1: Ek B'deki Tablo güven düzeyini c ve kritik değeri tanımlayın. 5'i kullanın. t_c 4. E hata payını bulun. 5. Solu ve sağı bulun Sol uç nokta: uç noktaları ve güven $\overline{x} + E$ Sağ uç nokta: Aralık: $\overline{x} - E < \mu < \overline{x} + E$ aralığını oluşturur.

Örnek: Güven Oluşturma Aralık (1/2)

Rastgele 16 kahve dükkanı seçiyorsunuz ve her birinde satılan kahvenin sıcaklığını ölçüyorsunuz. Numune ortalama sıcaklığı, numune standal 63a ph ası ile . Satılan kahvenin popülasyon ortalama sıcaklığı için biratiyen aralığı oluşturun.

Sıcaklıkların yaklaşık olarak normal dağıldığını varsayalım.

Çözüm: Güven Oluşturmak Aralık (6'da 1)

Bilinmediğinden, numune rastgele olduğundan ve sıcaklıklar yaklaşık olarak normal dağıldığından, t dağılımını kullanın. kullanarak, bunu bulmak için Tablo 5'i kullanabilirsiniz=16 , $\overline{x}=162.0$, s=10.0 , c = 0.95, Ve d.f. = 15 $t_c = 2.131$

Hata payı

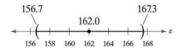
95% güven seviyesi
$$E = t_c \frac{s}{\sqrt{n}} = 2.131 \cdot \frac{10}{\sqrt{16}} \approx 5.3$$

Çözüm: Güven Oluşturmak Aralık (2/6)

• Güven aralığı:

Çözüm: Güven Oluşturmak Aralık (3/6)

156.7 < μ < 167.3

Güven \$5 satılan kahvenin ortalama sıcaklığının ve arasında olduğunu söyleyebilirsiniz. 167.3°F

Örnek: Güven Oluşturma Aralık (2/2)

Bir araba galerisinde satılan aynı modelden 36 arabayı rastgele seçersiniz ve her arabanın satılmadan önce bayının arsasında durduğu gün sayısını belirlersiniz. Örnek ortalaması 9,75 gündür ve örnek standart sapması 2,39 gündür.

Araba modelinia 🖁 🖁 yı arsasında bulunduğu ortalama gün sayısı için bir güven aralığı oluşturun.

Çözüm: Güven Oluşturmak Aralık (4/6)

Çözüm

Bilinmediği 🕅 n, örnek rastgeledir ve t dağılımını kullanır. ve $n = 36 \ge 30$, kullanarak, kullanabilirsiniz. Hata n = 36, $\overline{x} = 9.75$, s = 2.39, c = 0.99, payi d.f. = 35 Güven düzeyini bulmak $t_c = 2.724$ 99% için Tablo 5

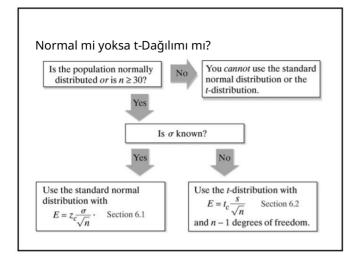
$$E = t_c \frac{s}{\sqrt{n}} = 2.724 \cdot \frac{2.39}{\sqrt{36}} \approx 1.09.$$

Çözüm: Güven Oluşturmak Aralık (5/6)

Çözüm

Güven aralığı gösterildiği gibi oluşturulur.

Sol Bitiş Noktası Sağ Uç Nokta $\bar{x} - E \approx 9.75 - 1.09$ $\bar{x} + E \approx 9.75 + 1.09$ =10.84= 8.66 $8.66 < \mu < 10.84$

Örnek: Normal mi yoksa t-Dağılımı mı?

Çözüm: Normal mi yoksa t-Dağılımı mı?

Çözüm

Popülasyon normal dağılıyor mu yoksa Evet, $n \geq 30$? popülasyon normal dağılıyor. Popülasyon normal olarak dağıldığı için standart nor**mal ជំនាំ**វេធាំ0veya t-dağılımı kullanmaya devam edebileceğinizi unutmayın.

Bilinen?

Evet.

Karar:

Standart normal dağılımı kullanın.

Sonraki Ders

• TEK ÖRNEK İLE HİPOTEZ TESTİ